

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมป่าไม้ สำนักกฎหมาย โทร. ๐-๒๕๖๑-๔๒๙๒-๓ ต่อ ๕๒๑๑, ๕๖๖๓

ที่ ทส ๑๖๑๐.๒ /ว. 5634 วันที่ 2 เมษายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอรื้อการขออนุญาตแผ้วถางป่าในพื้นที่ดูดทรายในที่ดินของรัฐ

เรียน รองอธิบดีกรมป่าไม้ทุกท่าน

ผู้ตรวจราชการกรมป่าไม้ทุกท่าน

ผู้อำนวยการสำนักทุกสำนัก

ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑-๑๓

ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้สาขาทุกสาขา

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

หัวหน้ากลุ่มตรวจสอบภายใน

กรมป่าไม้ขอส่งสำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๑/๐๒๑๓ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕ เรื่อง ขอรื้อการขออนุญาตแผ้วถางป่าในพื้นที่ดูดทรายในที่ดินของรัฐ พร้อมสำเนานี้ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ขอรื้อการขออนุญาตแผ้วถางป่าในพื้นที่ดูดทรายในที่ดินของรัฐ เรื่องเสร็จที่ ๑๒๑/๒๕๕๕ เรียนมา เพื่อโปรดทราบและพิจารณาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

(นายประยุทธ์ ห่อสุวรรณศิริ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมป่าไม้

สำเนา

459

ที่ นร ๐๙๐๑/ ๑๕๐๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร

กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๓๑ มกราคม ๒๕๕๕

รับที่	73
วันที่	๒๒ ก.พ. 2555
เวลา	10.40 น.

เรื่อง ขอรื้อการขออนุญาตแผ้วถางป่าในพื้นที่ดูทรายในที่ดินของรัฐ

เรียน อธิบดีกรมป่าไม้

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๑.๖/ป ๑๒๘๕
ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การขออนุญาตแผ้วถางป่าในพื้นที่
ดูทรายในที่ดินของรัฐ

ตามที่กรมป่าไม้ได้ขอหารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการขออนุญาตแผ้วถางป่า
ในพื้นที่ดูทรายในที่ดินของรัฐ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ขอให้กระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานปลัดกระทรวง และกรมป่าไม้) แต่งตั้งผู้แทนไปชี้แจง
ข้อเท็จจริง นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๗ ได้พิจารณาข้อหาดังกล่าวและ
มีความเห็นว่า... (นายประวิทย์ ชะรอยรัมย์) ... (นายอัคร จารุจินดา) ...

นาย...

นายอัคร จารุจินดา

(นายสามารถ ชุมศรีหวาน)

สำเนาถูกต้อง

ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง

๒ ก.พ. ๕๕

(นายประวิทย์ ชะรอยรัมย์)

สำนักอำนาจการ

นิติกรชำนาญการ

ฝ่ายกฎหมายทรัพยากรธรรมชาติ

โทร.๐๒๒๒๒ ๐๒๐๖-๙ ต่อ ๑๕๒๙ (นางสาวเบญจพร)

โทรสาร ๐ ๒๒๒๔ ๑๔๐๑

www.krisdika.go.th

www.lawreform.go.th

นายประวิทย์ ชะรอยรัมย์

(นายประวิทย์ ชะรอยรัมย์)

นิติกรชำนาญการ

ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและนิติกรบสสอ

ส่วนกฎหมายและนิติกรรมสัญญา

- ๓๖๐๘๖/๗ / ๒๗๐๑๑.

1๕๐๐๘๖

ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การขออนุญาตแผ้วถางป่าในพื้นที่คูตทรายในที่ดินของรัฐ

เรื่อง

กรมป่าไม้ได้มีหนังสือ ที่ ทส ๑๖๑๐.๒/๒๒๙๗๔ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กรมป่าไม้ได้รับการหารือการขออนุญาต คูตทรายในแม่น้ำลำคลองซึ่งเป็นที่ดินของรัฐตามมาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินว่า ก่อนที่ ผู้รับอนุญาตจะเข้าดำเนินการใด ๆ ในพื้นที่จะต้องขออนุญาตและได้รับอนุญาตให้ทำการแผ้วถางป่า ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๔๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๕๔๔ ว่าด้วยการแผ้วถางป่าก่อนหรือไม่ และหากผู้ขออนุญาตคูตทรายในแม่น้ำลำคลองต้องขออนุญาต แผ้วถางป่าด้วยแล้ว ผู้ได้รับใบอนุญาตคูตทรายไปแล้ว และใบอนุญาตยังไม่หมดอายุ จะต้อง ดำเนินการอย่างไร

กรมป่าไม้ได้พิจารณาจากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นแล้วเห็นว่า นิยามคำว่า “ป่า” ตามมาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๕๔๔ “หมายความว่าที่ดินที่ยังมิได้ มีบุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน” ซึ่งเมื่อพิจารณาตามคำนิยามดังกล่าวแล้วจะเห็นว่า การขออนุญาต คูตทรายในแม่น้ำลำคลองจะต้องดำเนินการตามนัยมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๕๔๔ ด้วย แต่เนื่องจากในแม่น้ำลำคลองยังมีส่วนราชการอื่น ๆ เช่น กรมที่ดิน กรมเจ้าท่า และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ที่มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลพื้นที่แม่น้ำ ลำคลอง ดังนั้น เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการควบคุมดูแลที่ดินของรัฐ และมีแนวทางปฏิบัติ ที่ถูกต้องชัดเจน จึงขอหารือปัญหาข้อกฎหมายในประเด็นการขออนุญาตคูตทรายในแม่น้ำลำคลอง ที่เป็นพื้นที่ป่าตามมาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๕๔๔ และได้รับอนุญาตตาม มาตรา ๕๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน หรือกฎหมายอื่นแล้ว จะต้องดำเนินการตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๕๔๔ ด้วยหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณาโดยหารือขอกรมป่าไม้ โดยมี ผู้แทนกรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมที่ดิน กรมเจ้าท่า เป็นผู้แจ้งข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า มาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๕๔๔ ได้กำหนดนิยามคำว่า “ป่า” ไว้ว่า

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๔๐๑/๑๒๑๑ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕ ซึ่งสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

(๑) “ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน

ฯลฯ

ฯลฯ

“ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลใดได้มาตามกฎหมายที่ดิน” และโดยที่มาตรา ๑^๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน บัญญัติบทยามคำว่า “ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไป และให้ความความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย ซึ่งจากการพิจารณา บทยามดังกล่าว คำว่า “ที่ดิน” นอกจากจะหมายถึงที่ดินบนบกอันได้แก่พื้นดินทั่ว ๆ ไป และ ภูเขาแล้ว ยังคลุมไปถึงที่ดินซึ่งอยู่ใต้น้ำด้วย เช่น ที่ดินที่อยู่ในห้วย หนอง คลอง บึง ต่าง ๆ ซึ่งตาม ประมวลกฎหมายที่ดินได้บัญญัติรับรองให้บุคคลสามารถได้มาซึ่งสิทธิในที่ดินได้โดยการมีกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองตามมาตรา ๓^๓ ประกอบกับมาตรา ๔^๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และหาก ที่ดินใดมิได้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลหนึ่งบุคคลใด มาตรา ๒^๕ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ได้บัญญัติให้ถือเป็นที่ดินของรัฐ ดังนั้น เมื่อพิจารณาบทยามคำว่า “ป่า” ตามมาตรา ๔ (๑)^๖ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้^๗ ประกอบกับการได้มาซึ่งที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน “ป่า” จึงหมายถึง ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลใดได้กรรมสิทธิ์หรือได้สิทธิครอบครอง ซึ่งรวมไปถึงที่ดินรกร้างว่างเปล่า ที่ชายตลิ่ง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลที่เป็นที่ดิน ของรัฐด้วย และแม้บทยามคำว่า “ที่ดิน” ตามมาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน มิได้บัญญัติไว้ อย่างชัดเจนว่าให้หมายความรวมถึงแม่น้ำด้วย แต่เมื่อพิจารณาความหมายของคำว่า “แม่น้ำ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งหมายถึง ลำน้ำใหญ่ซึ่งเป็นที่รวมของลำธาร ทั้งปวง “แม่น้ำ” จึงเป็นลำน้ำใหญ่และถือเป็นส่วนหนึ่งของความหมายของบทยามคำว่า “ที่ดิน” ตามประมวลกฎหมายที่ดิน

สำหรับการดูแลทรัพยากรในแม่น้ำลำคลองซึ่งเป็นป่าและอยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงาน ของรัฐหลาย ๆ หน่วยงาน นั้น จะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงว่ามีการก่อสร้าง แล่ทาง หรือเผาป่า หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า ซึ่งรวมถึงที่ดินที่อยู่ในแม่น้ำลำคลองนั้น หรือไม่ หากมีการดำเนินการที่มีลักษณะดังกล่าวก็ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม มาตรา ๕๔^๘ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้^๙ และแม้การอนุญาตให้ดูแลทรัพยากรในแม่น้ำลำคลองจะได้รับ

มาตรา ๑ ในประมวลกฎหมายนี้

“ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไป และให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง หนองน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย

มาตรา ๓ บุคคลใดได้มาซึ่งสิทธิในที่ดินได้โดยชอบตามกฎหมายแล้ว ให้มีสิทธิครอบครองที่ดิน

มาตรา ๔ (๑) ป่า

๑. ป่า คือ บริเวณที่มีพรรณไม้ขึ้นตามธรรมชาติ

(๒) ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ หรือกฎหมายอื่น ซึ่งโอนที่ดินตามบทแห่งประมวลกฎหมายนี้

(๓) ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๖ บุคคลใดได้มาซึ่งสิทธิครอบครองในที่ดิน ก่อนวันที่ประมวล กฎหมายนี้ใช้บังคับ ให้มีสิทธิครอบครองสืบไปและให้คุ้มครองตลอดถึงผู้รับโอนด้วย

มาตรา ๒ ที่ดินซึ่งมิได้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ให้ถือว่าเป็นของรัฐ

โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

มาตรา ๕๔ ห้ามมิให้ผู้ใด ก่อสร้าง แล่ทาง หรือเผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็น การทำลายป่า หรือเข้ายึดถือหรือครอบครองป่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น เว้นแต่จะกระทำภายในเขตที่ได้จำแนกไว้เป็น ประเภทเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และรัฐมนตรีได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาหรือโดยได้รับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

การอนุญาตตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอนุญาตให้คูศทราย พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่ออกตามความในมาตรา ๕^๕ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินแล้วก็ตาม แต่โดยที่มาตรา ๕ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ได้บัญญัติให้ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตตามประมวลกฎหมายที่ดินจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยเหมืองแร่และการป่าไม้ด้วย ดังนั้น หากการเข้าดำเนินการคูศทรายมีการก่อสร้าง แฝ้วถาง หรือเผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า หรือเข้ายึดถือหรือครอบครองป่า ก็จะต้องขออนุญาตแผ้วถางป่าตามมาตรา ๕๔^๕ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้^๕ ด้วย

(นายอัษฎพร จารุจินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๕๕

มาตรา ๕ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการเหมืองแร่และการป่าไม้ ที่ดินของรัฐนั้นถ้ามิได้มีสิทธิครอบครอง หรือมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ห้ามมิให้บุคคลใด

(๑) เข้าไปยึดถือ ครอบครอง รวมตลอดถึงการก่อสร้างหรือเผาป่า

(๒) ทำด้วยประการใด ให้เป็นการทำลาย หรือทำให้เสื่อมสภาพที่ดิน ที่หิน ที่กรวด หรือที่ทราย ในบริเวณที่รัฐมนตรีประกาศหวห้ามในราชกิจจานุเบกษา หรือ

(๓) ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอันเป็นอันตรายแก่ทรัพยากรในที่ดิน

โปรดดูเชิงอรรถที่ ๗, ข้างต้น